

Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2021

KH 30.08.2021 § 337
634/02.05.01.00.00/2020

OMOHJ 30.8.2021 § 65

Kunnan valtionosuutta voidaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 30 §:n mukaan korottaa hakemuksesta harkinnanvaraisesti valtion talousarvion rajoissa, jos kunta ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Sen arvioinnissa otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet. Harkinnanvaraisen avustuksen kriteereissä huomioidaan myös koronakriisin vaikutukset, jotka on eriteltävä hakemuksessa.

Valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavia toimenpiteitä. Toimenpiteet aikatauluineen ja euromääräisinä vaikutuksiin on esitettävä valtionosuuden korotusta koskevassa hakemuksessa. Jos toimenpiteitä ei ole päätetty hakuajan loppuun mennessä, on hakemukseen merkittävä se, milloin valtuusto ne käsittelee ja mitkä toimenpiteet ovat. Valtionapuviranomainen voi asettaa korotuksen myöntämiselle ja käytölle myös muita kunnan talouteen liittyviä ehtoja. Valtion osuuden korotus voidaan seuraavina vuosina jättää myöntämättä tai se voidaan myöntää alennettuna, jos esitetyt toimenpiteet tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu.

Hakemuksessa tulee arvioida erityisesti vuoden 2021 tilannetta ja kunnan tulee yksilöidä kaikki kaikki perusteet ja erityisolosuhteet, joita kunta pitää syynä kuluvan vuoden talouden tasapainottamiseen liittyviin ongelmiin. Perusteluissa tulee tuoda esille ne toimenpiteet, joita kunta on tehnyt tai on tekemässä poikkeuksellisten tai tilapäisten taloudellisten ongelmien parantamiseksi.

Valtiovarainministeriö on asettanut valtionosuuden korotuksen käytölle ehtoja. Korotus ei saa aiheuttaa vastaavan suuruista kunnan omassa päättäväisyydessä olevien menojen lisäystä ja korotus on tarkoitettu tukemaan kunnan omia talouden tervehdyttämistoimenpiteitä, joihin kunnan on syytä varautua avustuksesta riippumatta. Toisaalta korotus on tarkoitettu varautumiseen niihin talouden tervehdyttämistoimenpiteisiin, jotka ovat syntyneet kunnan talouden aikaisemman kehityksen johdosta. Tällaisia tarpeita ovat varautuminen velanhoitokustannuksiin, alijäämien kattamiseen ja tiedossa oleviin tuloperusteiden jo tapahtuneisiin muutoksiin.

Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen on käytettävissä enintään 30 000 000 euroa. Valtionosuutta on haettava 3.9.2021 mennessä. Kuntien harkinnanvaraisesta valtionosuuksien korotuksesta päättää valtiovarainministeriön esityksestä valtioneuvosto.

Kaupungin taloudellinen tilanne on ollut viime vuosina tiukka. Vuosien 2018-2019 tilinpäätökset olivat alijäämäisiä, mutta vuoden 2020 tilinpäätös oli ylijäämäinen mm. valtion toimenpiteiden seurauksena. Kaupungin taseen kumulatiivinen ylijäämä vuoden 2020 lopussa oli 30,6 milj. euroa.

Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen arvioinnissa painotetaan erityisesti kuluva vuoden tilannetta ja kuluva vuoden talouden tasapainottamiseen liittyviä ongelmia. Vuoden 2021 talousarvio on laadittu tasapainoon. Heinäkuun lopun tilanteeseen perustuvan osavuositarkastuksen mukaan kaupungin tulostilanne on muodostumassa mm. ennakoitua paremman verokehityksen johdosta ylijäämäiseksi. Verrattuna suurten ja keski suurten kaupunkien ja laajemmin koko kuntatalouden tilanteeseen kaupungin talouden tilanne on ollut kohtuullinen. Tulevien vuosien näkymät ovat edelleen haasteelliset mm. valtion kuntataloutta koskevien koronatukien päättymisen johdosta, mutta kaupungin talouden haasteet eivät tältä osin poikkea koko kuntatalouden tilanteesta.

Oheismateriaalina ohje kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakemiseen vuonna 2021.

Valmistelija: talousjohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Omistajaohjausjaosto ehdottaa kaupunginhallitukselle,

että se päättää olla hakematta harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Satu Huikuri oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.

KH 20.8.2021 § 337

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

olla hakematta harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Satu Huikuri oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.